

Justitiedepartementet
Grundlagsenheten
103 33 Stockholm

Remissyttrande

Mediegrundlagskommitténs betänkande Ändrade mediegrundlagar (SOU 2016:58)

Er ref: Ju2016/06394/L6

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 11 000 små, medelstora och stora företag med nära 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handel har inte fått Mediegrundlagskommitténs betänkande på remiss men vill ändå framföra sina synpunkter på lämnade förslag. Svensk Handel noterar att det är förvånansvärt få remissinstanser som företräder näringslivet, detta trots att ett par av frågorna i allra högsta grad påverkar företagens möjligheter att bedriva verksamhet. Det har kommit till Svensk Handels kännedom att ett flertal näringslivsorganisationer valt att självmant skicka in synpunkter till justitiedepartementet vilket torde visa på frågans vikt för näringslivet. Svensk Handel vill därför också understryka och ansluta sig till vad som anförts av Svenskt Näringsliv, Näringslivets Delegation för Marknadsrätt NDM, Sveriges Annonsörer, Företagarna, Tobaksleverantörsföreningen och TU – Medier i Sverige.

Svensk Handels remissyttrande begränsar sig till förslaget om att införa en delegationsbestämmelse avseende varningstexter, innehållsförteckningar och annan liknande produktinformation samt förslaget om neutrala tobaksförpackningar.

Inledningsvis vill Svensk Handel understryka vikten av att värna de immateriella rättigheternas värde och betydelse för företagande,

innovation och tillväxt. Denna betydelse får inte underskattas. Det grundläggande skyddet för idé, form och varumärke är nödvändigt i kunskapssamhället, oavsett vilken bransch man talar om. Ett starkt skydd för varumärken är avgörande för företag som konkurrerar i Sverige eller utlandet, och det är en odelbar rätt att få kommunicera sitt varumärke på sin produkt. I takt med att ekonomin blir allt mer beroende av innovation, kreativ kunskap och en avancerad tjänstesektor blir varumärkenas roll för svensk konkurrenskraft allt viktigare. Företag med kända varumärken bidrar till betydande värdeförädling och möjliggör för företag att konkurrera på alla marknader.

Inom ramen för immaterialrätten, äganderätten och företagets frihet att bedriva verksamhet ligger att utforma sina produkter, förpackningar och sin marknadsföring på lämpligt sätt. Det finns idag omfattande lagkrav på information som ska lämnas vid marknadsföring och försäljning samt krav på produktsäkerhet och märkningar. Utrymmet för utformning av såväl produkt som förpackning är redan idag begränsat och Svensk Handel anser att det även i fortsättningen ska vara fritt för företagen att bestämma utformning och hur dessa informations- och produktsäkerhetskrav ska uppfyllas.

I betänkandet föreslås en delegationsbestämmelse enligt vilken lagstiftaren ges stort utrymme att vid var tid lagstifta om krav på innehåll och utformning av varningstexter, innehållsförteckningar och produktinformation på produkter och förpackningar. Det framgår att syftet med bestämmelsen är att kunna använda detta undantag i syfte att sprida åsiktsbildande och opinionsbildande budskap. Svensk Handel menar att detta öppnar för populism och möjliggör att politiska yttringar enligt lag ska finnas på produkter och förpackningar. Detta är en utveckling som enligt Svensk Handel är högst tveksam och icke önskvärd i ett demokratiskt rättssamhälle.

Vidare anser Svensk Handel att en ändring av grundlagen i detta hänseende måste föregås av en noggrann analys av konsekvenser och följdverkningar för företagets möjligheter att marknadsföra och saluföra sina produkter och tjänster, liksom hur värdet av varumärkesrätten påverkas. Ett inskränkande av det föreslagna slaget, utan välgrundade skäl och en genomförd konsekvensanalys, utgör ett betydande ingrepp i yttrandefriheten liksom i varumärkesrätten och äganderätten, som inte kan accepteras.

Synpunkter på utredningens förslag

Införande av delegationsbestämmelse för varningstext, innehållsförteckningar och annan liknande produktinformation

Svensk Handel anser att den föreslagna delegationsbestämmelsen lämnar ett stort utrymme för lagstiftaren att uppställa krav på hur en förpackning ska utformas, hur information ska se ut etc. Det framgår uttryckligen att utrymmet för påbjuden produktinformation ska utvidgas i förhållande till vad som gäller enligt praxis idag, dels genom att undantaget ska gälla samtliga produktslag och dels genom att det inte finns någon begränsning i vilken typ av information som kan komma att krävas.

Begreppet "annan liknande produktinformation" kan inte anses vara specifikt och definierat eller utgöra något uttryckligt krav på objektivitet. Det som anges i betänkandet är att bestämmelsen "knappast" kan innebära att grundläggande krav på saklighet överges då begreppet produktinformation i sig får anses inrymma ett krav på objektivitet och saklighet. Det framgår vidare att det inte ska föreskrivas att opinionsbildande eller åsiktsbildande budskap inte får förekomma, utan tvärtom anges att detta ska få förekomma. Genom användande av vida begrepp som skydd för hälsa, miljö och konsumentskydd som syfte kan i princip vilket budskap som helst omfattas av den föreslagna bestämmelsen. Slutligen saknas en begränsning i hur stor del av en förpackning eller produkt som får täckas av informationskrav.

Sammanfattningsvis anser Svensk Handel att den föreslagna delegationsbestämmelsen öppnar för en omfattande möjlighet för lagstiftaren att driva opinion och politik genom krav på utformningen av förpackningar mm. Svensk Handel anser att nuvarande ordning bör behållas då den ger utrymme för såväl frihet för utformning och avgränsningar av densamma. Mot denna bakgrund avstyrker Svensk Handel kommitténs förslag till införande av en delegationsbestämmelse för varningstext, innehållsförteckningar och annan liknande produktinformation.

Konsekvensanalys

I betänkandet anges att en analys av konsekvenser får göras i samband med kommande lagförslag med anledning av

delegationsbestämmelsen. Svensk Handel instämmer i att så måste göras, dock finns stort behov av en genomgående analys av vilka konsekvenser och följdverkningar en ändring av grundlagen i förslaget hänseende får. Detta då en konsekvensanalys av exempelvis påverkan på varumärkesrättens betydelse för innovation och företagande inte kommer att göras i samband med kommande lagförslag om varningstexter, innehållsförteckningar eller produktinformation.

Neutrala tobaksförpackningar

Svensk Handel delar kommitténs bedömning att ett införande av ett krav på att tobaksförpackningar ska vara neutrala inte är förenligt med TF. I ett särskilt yttrande framför delar av den parlamentariska kommittén, Allianspartierna (sid. 771), att kravet på neutrala förpackningar är i det närmaste en fullständig reglering av tobaksförpackningar från det allmänna vilket strider mot de principer som bär upp grundlagarna och att det skulle innebära ett stort ingripande i varumärkesrätten. Svensk Handel delar den bedömningen och avstyrker en delegationsbestämmelse som möjliggör krav på neutrala tobaksförpackningar.

Neutrala paket eliminerar grundläggande funktioner i ett varumärke och undergräver därmed immaterialrättsskyddet. Syftet att minska tobaksrökning ändrar inte på detta faktum. Svensk Handel menar att neutrala tobaksförpackningar skulle hindra företag verksamma på en legal marknad med en legal produkt från att använda sina varumärken. Betydande negativa konsekvenser av detta för producenter, importörer och återförsäljare är uppenbara.

Krav på neutrala tobaksförpackningar innebär förbud mot användning av alla andra varumärken än rena ordvarumärken på tobaksförpackningar, t ex varumärken i form av figurer, logotyper, färger mm. En rad viktiga varumärkesfunktioner upphör därmed att existera och varumärkets skyddande funktion mot piratkopiering upphör i det närmaste totalt. Möjligheten att som näringsidkare kommunicera med konsumenterna via budskap eller gentemot konkurrenter upphör även det.

Svensk Handel vill understryka att vi delar de folkhälsopolitiska målen. Det saknas dock evidens för att neutrala paket skulle leda till

minskad rökning. Det finns fakta som påvisar att neutrala paket leder till ökad olaglig handeln med tobaksvaror, vilket i sin tur snarast försvårar ett seriöst folkhälsoarbete. Konsekvenser i form av ökad smuggling måste tas på allvar.

SVENSK HANDEL

Mats Hedenström

Anna-Karin Strömqvist

